

استانداردهای بین المللی موازین بهداشت گیاهی
INTERNATIONAL STANDARDS FOR
PHYTOSANITARY MEASURES

استاندارد شماره 7
ISPM No. 7

سیستم گواهی صادرات

EXPORT CERTIFICATION SYSTEM

ترجمه و تنظیم:

مدیریت تدوین ضوابط، استانداردها و برنامه های کنترل

مریم جلیلی مقدم

نرجس کریمی

۱۳۹۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

4	امضاء استاندارد
4	مقدمه
4	شرایط لازم
4	اختیارات قانونی
4	مسئولیت مدیریت
5	منابع
5	کارکنان
6	اطلاعات مربوط به شرایط کشور وارد کننده
6	اطلاعات فنی
6	تجهیزات
6	مدارک
6	گواهی بهداشت گیاهی
7	گواهی بهداشت گیاهی صادرات مجدد
8	دستورالعملها
8	سوابق
9	ردیابی محموله
9	ارتباطات داخلی و خارجی
9	مکانیسم بازبینی
9	فهرست منابع

امضاء استاندارد

این استاندارد در بیست و نهمین جلسه کنفرانس فائو در نوامبر 1997 امضا گردید.

مقدمه

این استاندارد مؤلفه های سیستم ملی صدور گواهی بهداشت گیاهی را توصیف می کند

خلاصه شرایط لازم

بر اساس عهدنامه بین المللی حفظ نباتات صدور گواهی بهداشت گیاهی می بایست مطابق شرایط کشور واردکننده صورت پذیرد. این استاندارد سیستم صدور گواهی بهداشت گیاهی را برای معتبر سازی و افزایش ضریب اطمینان رعایت موازین بهداشت گیاهی شرح می دهد.

مراحل اساسی صدور گواهی بهداشت گیاهی شامل موارد ذیل می باشد:

- 1- تعیین شرایط ورود کشور وارد کننده برای صدور گواهی بهداشت گیاهی (در صورت الزام کشور وارد کننده، مجوز ورود نیز بررسی شود).
- 2- بررسی تطابق محموله با ضوابط ورود کشور وارد کننده.
- 3- صدور گواهی بهداشت گیاهی.

شرایط لازم برای برای پوشش مسئولیت های فوق الذکر شامل مؤلف های زیر می باشد:

1- اختیارات قانونی :

سازمان حفظ نباتات باید دارای اختیارات قانونی و امکانات اجرایی برای کنترل و صدور گواهی بهداشت گیاهی باشد. همچنین می بایست توانایی کافی جهت ایجاد امنیت در برابر مشکلات بالقوه مانند تقلب و سوء استفاده های احتمالی از گواهی بهداشت گیاهی و اختیارات قانونی برای جلوگیری از صادرات محموله هایی که شرایط کشور واردکننده را لحاظ ننموده اند را داشته باشد.

2- مسئولیت مدیریت:

سازمان حفظ نباتات می بایست دارای سیستم مدیریت نگهداری و حفظ اسناد ومدارک، ارتباطات و سیستم های بازبینی، حفظ صحت و تضمین بهداشت گیاهی محموله های گواهی شده بعد از گواهی نمودن تا لحظه صادرات باشد. از دیگر وظایف سازمان حفظ نباتات بررسی و رسیدگی به گزارش های واصله از کشورهای وارد کننده و عدم تطابق

محموله با گواهی بهداشت گیاهی مربوطه ، تجدید نظر مرتب و دوره ای و اثر بخشی سیستم گواهی صادرات می باشد. از دیگر وظایف سازمان میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

- نگهداری اطلاعات مربوط به شرایط واردات کشورهای دیگر در صورت نیاز
- ارائه آموزشهای کاربردی برای اطمینان از لحاظ نمودن شرایط کشور واردکننده
- بازرسی و انجام تست های آزمایشگاهی روی محموله های کشاورزی صادراتی
- شناسایی ارگانیسیمهای کشف شده در بازرسی محموله های صادراتی
- تایید صحت روند صدور گواهی بهداشت گیاهی
- تکمیل و صدور گواهی بهداشت گیاهی
- نگهداری و بازبینی اسناد و مدارک مربوطه
- آموزش
- انتشار اطلاعات مربوط به سیستم گواهی صادرات
- بازبینی منظم کارایی سیستم گواهی صادرات
- ارتقاء دوجانبه موافقتنامه ها در صورت نیاز

3- منابع:

الف - کارکنان: سازمان حفظ نباتات از افراد متخصص ،مجرب و آموزش دیده در زمینه مسائل زیر استفاده مینماید:

- بازرسی گیاهان ، تولیدات گیاهی و سایر کالاهای مشمول مقررات جهت صدور گواهی بهداشت گیاهی
- شناسایی گیاهان یا تولیدات گیاهی
- تشخیص و شناسایی آفات ، بیماریها و علفهای هرز
- نظارت بر اقدامات بهداشت گیاهی مورد نیاز
- ردیابی و کنترل اقدامات مربوط به گواهی بهداشت گیاهی
- ایجاد سیستم گواهی مناسب و فراهم نمودن دستورالعملهای مربوط به شرایط قرنطینه ای کشور واردکننده
- بررسی اعتبار کارکنان و سیستم گواهی در مواردی که ضروریست

بجز صدور گواهی بهداشت گیاهی که می بایست الزاما توسط بخش دولتی انجام شود، سازمان حفظ نباتات میتواند از بخش غیر دولتی برای انجام برخی اقدامات گواهی صادرات استفاده نماید.

ب- اطلاعات مربوط به شرایط قرنطینه ای کشور وارد کننده:

سازمان حفظ نباتات می بایست تا حد امکان اطلاعات جاری مربوط به شرایط کشور وارد کننده را جمع آوری و نگهداری نماید. این امر به نفع صادرکنندگان به منظور دریافت اطلاعات اخیر و شرایط ورود کشور مقصد خواهد بود.

ت- اطلاعات فنی آفات و بیماریهای قرنطینه ای جهت ارائه به کشور های واردکننده: سازمان

حفظ نباتات اطلاعات فنی مربوط به آفات قرنطینه ای و تاحد امکان غیر قرنطینه ای

کشور خود را برای کشورهای واردکننده در سه حوزه زیر تامین می نماید:

- حضور و شیوع آفات قرنطینه ای کشور مقصد در کشور مبدا صادرات و پراکنش آنها
- بیولوژی، ردیابی و شناسایی آفات
- مدیریت کنترل آفت در صورت نیاز

ث- تجهیزات: سازمان حفظ نباتات می بایست امکانات و تجهیزات کافی برای انجام امور

مربوط به بازرسی؛ آزمایش، تایید نمونه و دستورالعمل های صدور گواهی بهداشت گیاهی

را فراهم نماید.

4- مستند سازی: جمع آوری و نگهداری اسناد و مدارک مرتبط به گواهی بهداشت گیاهی ،

گواهی صادرات مجدد، حتی سوابق محموله هایی که به دلایل مشکلات قرنطینه ای صادر

نشده اند (در صورت امکان) ، جهت بازبینی های مجدد و پیگیریهای بعدی لازم و ضروریست.

• **گواهی بهداشت گیاهی:** فرم گواهی بهداشت گیاهی می بایست بر اساس ضمیمه

موجود در عهدنامه بین المللی حفظ نباتات باشد. [سازمان حفظ نباتات جمهوری

اسلامی ایران ، مدل گواهی بهداشت گیاهی تائید شده توسط عهدنامه بین المللی حفظ

نباتات (*International Plant Protection Convention*) سال 1997 و

استاندارد بین المللی بهداشت گیاهی (*International Standard for*)

Phytosanitary Measures شماره 12 سال 2002 را مورد استفاده قرار می

دهد.]

اطلاعاتی که دارای ماهیت قرنطینه ای نمی باشد در گواهی بهداشت گیاهی درج نمی گردد.

- **گواهی صدور مجدد:** قبل از صدور گواهی صادرات مجدد برای محموله های گیاهی می بایست گواهی بهداشت گیاهی صادر شده توسط کشور مبدا بررسی گردد و همچنین شرایط کشور مقصد هم بررسی گردد، تا مشخص شود، آیا شرایط قرنطینه ای کشور مقصد با اطلاعات مندرج در گواهی بهداشت مبدا لحاظ می گردد یا اینکه سختگیرانه تر از آنچه در گواهی بهداشت مبدا ذکر شده می باشد.
- اگر محموله کشاورزی مجددا بسته بندی گردد ، با توجه به شرایط قرنطینه ای کشور مقصد بازرسی مجدد پس از بسته بندی مجدد انجام می گیرد.
- حال چنانچه محموله کشاورزی مجددا بسته بندی نشده باشد دو حالت پیش می آید:
- 1- اگر شرایط قرنطینه ای کشور مقصد آسانتر یا معادل اطلاعات مندرج در گواهی بهداشت مبدا می باشد ، نیازی به بازرسی مجدد نیست.
  - 2- اگر شرایط قرنطینه ای کشور مقصد سختگیرانه تر بوده و با اطلاعات مندرج در گواهی بهداشت مبدا لحاظ نمی گردد بازرسی مجددی می بایست انجام گیرد.

چنانچه کشور مقصد شرایط خاصی مانند بازرسی مزرعه ای قبل از ورود یک محموله داشته باشد که توسط کشور *re-export* قابل اجرا نباشد ، اگر این اطلاعات در گواهی بهداشت مبدا درج نشده باشد یا تست های آزمایشگاهی معادل مورد توافق کشور مقصد هم لحاظ نگردد ، هیچگونه گواهی صادرات مجدد برای آن محموله صادر نمی گردد.

چنانچه تبادلات صادرات مجدد به صورت مرتب انجام می گیرد یا در حال شکل گیری است ، دستورالعملهای مناسبی برای تامین شرایط کشور مقصد ، مابین کشور مبدا و کشور صادرات مجدد تدوین میگردد.

اگر کشور صادرات مجدد برای ورود کالای کشاورزی خاصی گواهی بهداشت نخواهد ولی کشور مقصد صادرات برای ورود همان کالا گواهی بهداشت بخواهد ، چنانچه با بازرسی های چشمی یا تست های آزمایشگاهی شرایط قرنطینه ای کشور مقصد لحاظ گردد، کشور صادرات مجدد می تواند گواهی بهداشت گیاهی معمولی برای این محموله صادر نماید و نام کشور مبدا را در پرانتز در گواهی بهداشت در کادر مربوطه درج می گردد.

دستورالعملها

سازمان حفظ نباتات می بایست دستورالعملها و برنامه های ارشادی برای اجرای مناسب و پوشش کامل این سیستم داشته باشد.

مؤلفه های کلیدی شامل موارد ذیل می باشد:

- 1- دستورالعملهای مربوط به صدور گواهی بهداشت گیاهی:
- کنترل تمامی مراحل صدور گواهی بهداشت گیاهی
  - تهیه بانک اطلاعات مامورین مجاز به صدور گواهی بهداشت گیاهی

- درج اطلاعات مربوط به توضیحات تکمیلی
- تکمیل بخش مربوط به انجام عملیات ضدعفونی و آفت زدایی
- گواهی تغییرات
- تکمیل فرم گواهی بهداشت گیاهی
- امضاء و تحویل گواهی بهداشت گیاهی
- 2- سایر دستورالعملهای مربوطه
- دستورالعمل کار با صنایع
- دستورالعمل بازرسی و تایید نمونه ها
- بررسی امنیتی مهر و علائم گواهی بهداشت گیاهی
- ردیابی وایمنی محموله
- نگهداری سوابق

سوابق:

به طور کلی سوابق کلیه اقدامات مذکور در این استاندارد می بایست نگهداری گردد و یک نسخه کپی گواهی بهداشت گیاهی نیز جهت بررسیهای مجدد و ردیابی محموله ، می بایست نگهداری گردد. برای هر محموله ای که گواهی بهداشت گیاهی صادر می گردد، به منظور ردیابی و پیگیریهای بعدی ، باید اطلاعات مربوط به موارد ذیل بایگانی و نگهداری گردد.

- هر بازرسی ، تست آزمایشگاهی آفت زدایی و سایر اقداماتی که روی محموله صورت میگیرد.
  - اسامی افرادی که اقدامات فوق توسط آنها صورت می گیرد.
  - تاریخ هر اقدام.
  - نتایج به دست آمده.
  - نمونه های اخذ شده از محموله.
- حتی در مواردیکه محموله گیاهی بنا به هر دلیل قرنطینه ای موفق به کسب گواهی بهداشت گیاهی نگردیده ، نگهداری اطلاعات فوق نیز سودمند می باشد.
- نگهداری الکترونیکی با ضرب امنیت ، برای مدارک فوق پیشنهاد می گردد.

ردیابی محموله:

محموله های گیاهی و گواهی آنها در تمامی مراحل تا نقطه پایان صادرات می بایست قابل ردیابی باشد .

ارتباطات:

الف- داخل کشور صادرکننده: سازمان حفظ نباتات باید دارای سیستم ارتباطی مناسبی با پرسنل خود در خصوص اطلاع رسانی در زمینه تغییرات زیر باشد:

- شرایط ورود کشور وارد کننده
- وضعیت آفت و پراکنش جغرافیایی
- دستورالعملهای اجرایی

ب- خارج از کشور صادرکننده:

سازمان حفظ نباتات بهتر است با نمایندگان حفظ نباتات ملی سایر کشورها در خصوص موازین قرنطینه ای ارتباط داشته باشد و برای موارد عدم تطابق نقطه تماس رسمی معرفی نماید. همچنین با سازمانهای حفظ نباتات منطقه ای و بین المللی به منظور هماهنگ سازی موازین قرنطینه ای و انتشار و تبادل اطلاعات نیز ارتباطات موثری داشته باشد.

مکانیسم بازبینی:

سازمان حفظ نباتات باید سیستم گواهی صادرات را به طور مرتب و دوره ای بررسی و بازبینی نموده و در صورت نیاز تغییرات لازم را اعمال نماید. و پس از وصول گزارش عدم تطابق موازین قرنطینه ای از کشور واردکننده و بررسی موارد مربوطه ، در صورت نیاز گزارش نتایج بررسی خود را به کشور واردکننده نیز ارسال نماید.

REFERENCES

Glossary of phytosanitary terms, 1997. ISPM No. 5, FAO, Rome.
International Plant Protection Convention, 1992. FAO, Rome.